

Matěj Barták: *Ozvěny undergroundu v pražské polistopadové generaci.* Praha: FHS UK 2014, 61 s. + CD příloha.

Matěj Barták se ve své bakalářské práci zaměřil na reminiscence undergroundu na současné pražské hudební scéně, primárně v reflexi jejích vybraných aktérů. Teoreticky se opřel o koncepty subkulturních a popkulturních studií, jež uvažoval v souvislosti s vymezením jiných forem undergroundové tvorby, především literární. Empiricky pak téma zpracoval prostřednictvím kvalitativního výzkumu, založeném především na polostrukturovaných rozhovorech a zčásti též zúčastněném pozorování. Výsledná bakalářská práce je standardně členěna na teoretickou, metodologickou a analytickou část.

Nepochybným přínosem předložené práce je její samotné téma. Hudební underground, ať už současný, nebo minulý, není v českém prostředí příliš zpracován (byť není pravda, jak autor tvrdí, že vůbec – viz např. Jurková, Johnsson aj.), a tím méně navíc z perspektivy sociálních věd. S tímto deficitem se v teoretické části své práce autor slušně popasoval a dokázal z mnohovrstevnatosti a mnohovýznamovosti pojmu underground přesvědčivě definovat své pojetí jak hudebního undergroundu před rokem 1989 (s. 11), tak i jeho současných podob, jež musel uvažovat ve vztahu ke svému výzkumu (s. 24n). Stejně tak považují za zdařilé tématické ukotvení formou historického přehledu klíčových trendů světového resp. českého undergroundu.

Naopak jistou nedotaženost shledávám na úrovni ukotvení v sociálněvědních teoriích. Domnívám se, že pokud by autor nepoužíval prakticky pouze sekundární zdroje (slovníky, učebnice, přehledové texty), ale promyšlel texty primární, mohl ve svém uvažování učinit několik dalších kroků, jež by pro něj mohly být zajímavé v interpretaci vlastních dat. Například by mohlo být funkční rozlišení ideologie a stylu nejen na úrovni subkultury, ale i kontrakultury a alternativní kultury, a připravit si tak východisko pro hlubší interpretaci povahy různých podob undergroundu, potažmo toho, k čemu z minulosti se jeho současní aktéři primárně vztahují. Nehledě na interpretační rámce, jež poskytují post-subkulturní studia či koncepty subkulturním studiím alternativní, jako třeba Maffesoliho městské kmeny či Tourinovy kulturní kohorty, a jež, domnívám se, by spíše odpovídaly povaze současného terénu. Namísto toho autor na s. 12 prezentuje schéma, které má deklarovat vztahy mezi kontrakulturou, undergroundem, alternativní a mainstreamovou kulturou, aniž by jej ovšem důkladněji vysvětlil a aniž by se v textu jevilo funkční (ba dokonce se mi zdá, že je toto schéma v rozporu s autorovým opakovaným tvrzením, že underground je „krajním pólem alternativní kultury“ (s. 10 či 57, kterému tedy také moc nerozumím).

Tato teoretická nedotaženost pak vcelku logicky ústí v to, že výzkumné otázky (s. 28) s teoretickým ukotvením prakticky nekomunikují, rozhodně tedy ne explicitně. Nicméně (pokud do druhé a třetí výzkumné otázky domyslíme, že půjde o reflexi aktérů), jsou navrženými postupy zkoumatelné a také zkoumané. Reflexe metodologie výzkumu je celkem standardní, překvapí pouze rozhodnutí o nepoužití postupů anonymizace, jež není důsledně vyargumentováno.

Empirická část práce je v souladu s výzkumnými otázkami rozčleněna do čtyř oddílů, v nichž autor popisuje svá zjištění a dokládá je daty z rozhovorů (z pozorování jen výjimečně). Autor zde povětšinou zůstává na úrovni deskripce dat, nikoli jejich analýzy a interpretace – viz např. s. 35n. Navíc je to opravdu primárně deskripce rozhovorů, nekontextualizovaná s dalšími typy dat – např. tvrzení, že současný underground je vyjma antikomunistického náboje odkazujícího k minulosti apolitický, se mi

jeví být v rozporu s realitou (min. jedna ze sledovaných skupin aktivně vystupovala v prezidentské kampani) a docela by mě také zajímalo, zda lze za apolitické označit jejich texty. Jinými slovy, autor přehledně sumarizuje témata, jež se s otázkou podob současného undergroundu pojí, ale za nimi se už bohužel nepustil. Tomu také odpovídá závěrečné shrnutí práce.

Nezbývá mi než se pozastavit také nad formální stránkou práce, jež přes poměrně kultivovaný a čtivý jazyk obsahuje nemálo především gramatických chyb a překlepů, v textu jsou nepřesné či neúplné citace, závěrečná bibliografie neobsahuje všechny tituly, s nimiž se pracuje atd.

Závěrem. Bakalářská práce Matěje Bartáka nese ohromný potenciál, jehož ovšem autor využil jen zčásti. Nutno ovšem dodat, že na formulaci výsledného textu pracoval zcela samostatně. Autor prokázal, že je schopen formulovat relevantní výzkumné téma, pracovat s literaturou i realizovat výzkum. O to víc mě mrzí, že svoji práci nedotáhl. Bakalářskou práci Matěje Bartáka proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit jako velmi dobrou.

Praha, 23.9.2014

Mgr. Hedvika Novotná